

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2021

SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Hodnotenie zmien jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	Pozitívny vývoj , prevažujú trendy zlepšenia. Pozitívne hodnotenie môže nastať aj v prípade mierneho zhoršenia, ktoré neovplyvňuje už dosiahnutý vyhovujúci stav.
	Variabilný , nejednoznačný trend, trend bez výraznejších zmien v pozitívnom ako aj nepriaznivom smere.
	Nepriaznivý vývoj , prevažujú trendy zhoršenia.

Hodnotenie stavu jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	Vyhovujúci stav . Pozitívny stav, plnenie limitných hodnôt a cieľov, resp. len minimálne odchýlky od nich.
	Stav, ktorému nemožno jednoznačne priradiť hodnotenie vyhovujúci, resp. nevyhovujúci . Je to napríklad z dôvodu, že pre jeho hodnotenie nie sú stanovené ciele alebo limity, resp. jeho zhodnotenie nie je jednoznačné.
	Nevyhovujúci stav . V prevažnej miere prekračovanie limitných hodnôt, neplnenie stanovených cieľov, resp. ohrozenie splnenia cieľov stanovených pre budúce obdobia.

Hodnotenie prognózy dosiahnutia cieľov Envirostratégie (ES) 2030

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia prognózy plnenia cieľov ES 2030
	Pozitívny vývoj . Zachovanie trendu vo vývoji indikátora, podporené dôslednou implementáciou prijatých opatrení, signalizuje predpoklad splnenia plánovaných cieľov.
	Stav, ktorému nemožno jednoznačne priradiť hodnotenie pozitívny resp. nepriaznivý vývoj . Trend vo vývoji len mierne pozitívny, resp. z dlhodobejšieho hľadiska nejednoznačný. Avšak realizácia prijatých opatrení môže viesť k splneniu plánovaných cieľov.
	Nepriaznivý vývoj . Trend vo vývoji indikátora signalizuje ohrozenie splnenia plánovaných cieľov. Je otázne, či výsledky dosiahnuté ďalšou plánovanou realizáciou prijatých opatrení, budú dostatočné pre splnenie cieľov.

Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov

Dostatok čistej vody pre všetkých

Kvalita povrchových vôd a stav útvarov povrchových vôd (podrobnejšie hodnotenie od str. 18)

Zmena od roku 2007		Podiel počtu vodných útvarov vo veľmi dobrom a dobrom ekologickom stave/potenciáli v treťom hodnotenom období (2013 – 2018) oproti prvému hodnotenému obdobiu (2007 – 2008) a druhému (2009 – 2013) poklesol na 41,30 % (1. hodnotené obdobie – 63,7 %, 2. hodnotené obdobie – 56,2 %). Podiel počtu vodných útvarov v dobrom chemickom stave v treťom hodnotenom období poklesol na 71,21 % oproti 97,5 % v druhom a 95 % v prvom hodnotenom období. Dôvodom poklesu je najmä postupné zvyšovanie úrovne spoľahlivosti hodnotenia stavu vodných útvarov súvisiace so sprísňovaním legislatívy na európskej i národnej úrovni. Ide o zvyšovanie počtu monitorovaných vodných útvarov, zvyšovanie počtu monitorovaných ukazovateľov kvality vody, ktoré sa v predchádzajúcich obdobiach nemonitorovali, ako aj sprísňovanie limitných hodnôt.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k miernemu poklesu počtu monitorovacích miest (367 oproti 381) a zaznamenaný bol nárast počtu monitorovacích miest, na ktorých neboli splnené požiadavky na kvalitu povrchových vôd.
Stav (2021)		Pretrvávalo prekročenie limitných hodnôt v jednotlivých skupinách ukazovateľov, ako aj prioritných látok a niektorých ďalších látok hodnotených pre dodržanie environmentálnej normy kvality na viacerých monitorovacích miestach (322 z celkového počtu 367).
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		V riziku nedosiahnutia dobrého ekologického stavu/potenciálu do roku 2027 bude 26 % útvarov povrchovej vody a v riziku nedosiahnutia dobrého chemického stavu 2,2 % útvarov. Naplnenie cieľa Envirostratégie 2030 zabezpečiť dosiahnutie dobrého stavu všetkých útvarov povrchových vôd do roku 2030 bude vyžadovať značné úsilie, najmä v realizácii opatrení na zlepšenie ekologického stavu vodných útvarov.

Kvalita podzemných vôd a stav útvarov podzemných vôd (podrobnejšie hodnotenie od str. 22)

Zmena od roku 2007		V hodnotení chemického stavu útvarov podzemnej vody v treťom hodnotenom období (2013 – 2018) oproti prvému (2007 – 2008) a druhému (2009 – 2013) hodnotenému obdobiu došlo k zvýšeniu počtu vodných útvarov v dobrom chemickom stave o 21 útvarov útvarov podzemnej vody, čím bolo v dobrom chemickom stave 80,19 % útvarov podzemnej vody. V hodnotení kvantitatívneho stavu útvarov podzemnej vody došlo v treťom hodnotenom období (2013 – 2018) oproti prvému hodnotenému obdobiu (2007 – 2008) k poklesu, a oproti druhému hodnotenému obdobiu (2009 – 2013) k nárastu podielu útvarov v dobrom kvantitatívnom stave na 90,88 % (1. hodnotené obdobie – 93,33 %, 2. hodnotené obdobie – 70,59 %).
Posledná medziročná zmena		V roku 2021 predstavovalo percentuálne vyjadrenie nevyhovujúcich analýz kvality podzemnej vody 45,85 %, čo je v porovnaní s rokom 2020 mierne zhoršenie (41,36 % v roku 2020).
Stav (2021)		Vo väčšine monitorovacích objektov monitorovacej siete podzemnej vody bola prekročená limitná hodnota kvality pitnej vody aspoň v jednom ukazovateli.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Do rizika nedosiahnutia dobrého kvantitatívneho stavu do roku 2027 bolo zaradených 20 útvarov podzemných vôd a 18 útvarov je v riziku nedosiahnutia dobrého chemického stavu. Splnenie cieľa - dosiahnutie dobrého stavu všetkých útvarov podzemných vôd do roku 2030, nie je jednoznačné.

Kvalita pitnej vody (podrobnejšie hodnotenie od str. 27)

Zmena od roku 2005		Kvalita pitnej vody distribuovaná verejnými vodovodmi je dlhodobo vo veľmi vysokej kvalite. Počet obyvateľov pripojených na verejné vodovody sa v porovnaní rokov 2005 a 2021 zvýšil o 4,8 percentuálnych bodov.
Posledná medziročná zmena		Podiel analýz pitnej vody vyhovujúcich hygienickým limitom sa medziročne nezmenil (v roku 2020 dosahoval 99,72 %). Počet obyvateľov napojených na verejné vodovody narástol o 0,34 percentuálneho bodu.

Kvalita pitnej vody (podrobnejšie hodnotenie od str. 27)

Stav (2021)		Hygienickým limitom vyhovovalo 99,74 % analýz pitnej vody. 90,15 % obyvateľov SR bolo zásobovaných vodou z verejných vodovodov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Kvalita pitnej vody je dlhodobou na vysokej úrovni a mierne rastie percento napojenia obyvateľstva na verejné vodovody. Je reálny predpoklad, že cieľ zabezpečenia dostatku čistej vody pre všetkých bude splnený.

Odpadové vody a napojenie na verejnú kanalizáciu (podrobnejšie hodnotenie od str. 31)

Zmena od roku 2005		Pokles objemu vypúšťaných odpadových vôd v roku 2021 oproti roku 2005 predstavoval takmer 28 %, rovnako došlo aj k poklesu celkového vypúšťaného znečistenia. Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu sa v porovnaní uvedených rokov zvýšil o 13,92 percentuálnych bodov.
Posledná medziročná zmena		Produkcija odpadových vôd, ako aj podiel ich čistenia bol na úrovni minulého roku. Počet obyvateľov napojených na verejné kanalizácie veľmi mierne narástol o 0,93 percentuálneho bodu.
Stav (2021)		Úroveň napojenia obyvateľstva na verejné kanalizácie predstavuje 70,62 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Podiel odvádzaných a čistených odpadových vôd z aglomerácií nad 2 000 EO sa postupne zvyšuje, hoci stále nedosahuje požadovanú úroveň. Na nízkej úrovni zostáva najmä plnenie cieľov v aglomeráciách pod 2 000 EO. Prijímané sú strategické dokumenty a na ne naviazané finančné mechanizmy podporujúce opatrenia na zvyšovanie podielu odvádzaných a čistených odpadových vôd. Tieto opatrenia sú však finančne náročné a ich realizáciu bude v značnej miere ovplyvňovať dostupnosť finančných zdrojov.

Účinná ochrana prírody a krajiny

Stav druhov a biotopov európskeho významu (podrobnejšie hodnotenie od str. 36)

Zmena od roku 2005		V porovnaní s 1. (2004 – 2006) a 2. (2007 – 2012) reportovacím obdobím došlo v 3. reportovacom období (2013 – 2018) k výraznejšiemu zlepšeniu poznatkov, v skutočnosti je však ich stav viac-menej rovnaký (tzn. naďalej nepriaznivý – nedostatočné opatrenia).
Posledná medziročná zmena		Stav druhov a biotopov európskeho významu sa podľa zápisov z priebežného monitoringu (KIMS) medziročne výraznejšie nezmenil.
Stav (2021)		Stav druhov a biotopov európskeho významu do veľkej miery nie je priaznivý, v nepriaznivom stave sa nachádza 74,9 % druhov a 60,4 % biotopov európskeho významu.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Dosiahnutie cieľa ohľadne zastavenia straty biodiverzity, resp. výrazného a merateľného zlepšenia stavu druhov a biotopov európskeho významu je dosť vzdialené, so zatiaľ nie veľmi pozitívnym trendom.

Chránené územia (podrobnejšie hodnotenie od str. 45)

Zmena od roku 2005		Podiel tzv. maloplošných chránených území (vrátane ich ochranných pásiem) sa mierne zvýšil z 2,24 % v roku 2005 na 3,15 % v roku 2021. Naštartovalo sa budovanie európskej sústavy Natura 2000.
Posledná medziročná zmena		Medziročne sa výmera národnej sústavy CHÚ mierne zvýšila. Boli prerokované a pripravené návrhy na doplnenie národného zoznamu ÚEV pre 97 lokalít na výmere viac ako 10 000 ha. Boli pripravované a spracovávané ďalšie programy starostlivosti o CHVÚ. Vyhlásených bolo 76 nových prírodných rezervácií o výmere 6 462 ha za Pralesy Slovenska. NR SR schválila reformu národných parkov.
Stav (2021)		Napriek vysokému podielu výmery CHÚ možno pozorovať v rámci národnej sústavy mnohé nedostatky (v oblasti jej reprezentativnosti, kvality, definovaní cieľového stavu ochrany, realizácie programov starostlivosti o tzv. MCHÚ). Európska sústava Natura 2000 je už z veľkej časti dobudovaná, avšak proces vyhlasovania ÚEV, ako aj príprav programov starostlivosti je príliš pomalý.

Chránené územia (podrobnejšie hodnotenie od str. 45)

Prognóza plnenia cieľov
ES 2030

Ciele ohľadne dobudovania národnej časti sústavy CHÚ Natura 2000, ako aj dopracovania a schválenia zostávajúcich programov starostlivosti o chránené územia sa postupne plnia.

Udržateľné hospodárenie s pôdou

Prijateľné živiny v pôde (podrobnejšie hodnotenie od str. 65)

Zmena od roku 2006

Došlo k nárastu zastúpenia poľnohospodárskych pôd s nízkou zásobou fosforu o 5,5 a draslíka o 0,8 percentuálneho bodu.

Posledná medziročná
zmena

-

Množstvo prijateľných živín sa sleduje v 6-ročných cykloch.

Stav
(posledný ukončený
cyklus 2012 – 2017)

Takmer 47,7 % poľnohospodárskych pôd vykazuje nízku zásobu fosforu a naopak 51,5 % pôd dobrú zásobu draslíka a 84,2 % dobrú zásobu horčíka.

Prognóza plnenia cieľov
ES 2030

Neustále rastie zastúpenie poľnohospodárskych pôd s nízkou zásobou fosforu a draslíka čo naznačuje, že splnenie cieľa do roku 2030 – zabrániť strate živín v pôde je zatiaľ ohrozené.

Spotreba pesticídov v poľnohospodárskej výrobe (podrobnejšie hodnotenie od str. 67)

Zmena od roku 2005

Od roku 2005 došlo k zvýšeniu spotreby pesticídov o 42 %.

Posledná medziročná
zmena

Medziročne sa spotreba pesticídov znížila o 8,2 %.

Stav (2021)

Do poľnohospodárskej pôdy sa aplikovalo 4 979,6 t pesticídov.

Prognóza plnenia cieľov
ES 2030

Vývoj spotreby pesticídov v poľnohospodárstve je z dlhodobejšieho hľadiska nejednoznačný, čo indikuje zatiaľ nedostatočné smerovanie k plneniu cieľa – znížiť spotrebu pesticídov v poľnohospodárstve a zabezpečiť ich kontinuálny pokles.

Aplikácia spracovaného čistiarenskeho kalu a dnových sedimentov do pôdy (podrobnejšie hodnotenie od str. 69)

Zmena od roku 2005

Zaznamenaný bol pokles množstva sušiny kalu použitého na výrobu kompostu o 3,9 %.

Posledná medziročná
zmena

Medziročne sa zvýšilo množstvo sušiny kalu spracovaného na kompost o 5,2 %.

Stav (2021)

Pri výrobe kompostu sa spotrebovalo 27 769 t sušiny čistiarenskeho kalu.

Prognóza plnenia cieľov
ES 2030

Predpoklad splnenia cieľa pre rok 2030 – vo vyššej miere využívať hnojenie spracovaným a environmentálne nezávadným čistiarenským kalom je zatiaľ nejednoznačný.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby (podrobnejšie hodnotenie od str. 70)

Zmena od roku 2005

Od roku 2005 sa výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby zvýšila zo 4,4 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy v roku 2005 na 13,57 % v roku 2021.

Posledná medziročná
zmena

Oproti roku 2020 došlo k nárastu pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby o 1,5 percentuálneho bodu.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby (podrobnejšie hodnotenie od str. 70)

Stav (2021)		Výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby predstavuje 13,57 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Výmera poľnohospodárskej pôdy s ekologickou poľnohospodárskou výrobou predstavovala 13,57 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy, čím cieľ Envirostratégie 2030 zvýšiť podiel obhospodarovanej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby minimálne na 13,5 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy bol dosiahnutý.

Plnenie funkcií lesov

Drevinové zloženie a prirodzená obnova lesných porastov (podrobnejšie hodnotenie od str. 77)

Zmena od roku 2005		Vývoj v drevinovom zložení lesov je priaznivý (nárast podielu listnatých drevín z 59 % na súčasných 64,2 %). Rovnako je priaznivý aj vývoj v podiele prirodzenej obnovy lesných porastov na celkovej obnove (nárast z 33,9 % na 41 %).
Posledná medziročná zmena		Došlo k ďalšiemu zlepšeniu drevinového zloženia lesov, ako aj miernemu zvýšeniu podielu prirodzenej obnovy lesných porastov (o 1,2 p.b.).
Stav (2021)		V lesoch SR prevláda všeobecne priaznivá a pestrá druhová štruktúra. Podiel prirodzenej obnovy sa približuje úrovni lesnícky vyspelých porovnateľných štátov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľ podporiť zvýšenie diverzity a uprednostňovať pestovanie a výsadbu pôvodných druhov drevín sa priebežne plní.

Ťažba dreva a využívanie lesných zdrojov (podrobnejšie hodnotenie od str. 78)

Zmena od roku 2005		Objem ťažby dreva kolísal, hlavne s ohľadom na výskyt veterných kalamít, pričom v dlhodobom trende sa plánovaná aj skutočná ťažba dreva v SR zvyšovala (ako odraz vekového zastúpenia drevín). Viac ako polovicou sa však (negatívne) na objeme ťažby v období rokov 2005 – 2021 podieľala náhodná ťažba (v priemere 55 %). Podiel ťažby dreva na celkovom bežnom prírastku (využívanie lesných zdrojov) klesol z 88 % (2005) na 63,8 % (2021), hospodárenie je stále udržateľné.
Posledná medziročná zmena		Došlo k miernemu zvýšeniu ťažby dreva (o 1,7 %), pričom nebola prekročená plánovaná ťažba. Podiel ťažby dreva na celkovom bežnom prírastku (CBP) medziročne vzrástol (o 1,1 p.b.).
Stav (2021)		Celková ťažba dreva neprevyšuje plánovanú a podiel náhodnej ťažby klesol pod 40 %. Využívanie lesných zdrojov je možné hodnotiť ako udržateľné.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Ťaží sa menej ako je CBP dreva, no štruktúra ťažby a jej kontrola nie je stále vyhovujúca, čo indikuje zatiaľ nedostatočné smerovanie k plneniu cieľa – zabezpečeniu udržateľnej ťažby dreva.

Zdravotný stav lesov (podrobnejšie hodnotenie od str. 79)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 vidno výrazné výkyvy v zdravotnom stave lesov indikovanom defoliáciou drevín, ktoré pravdepodobne súvisia s aktuálnymi klimatickými podmienkami (najmä so suchom). Vývoj poškodenia lesov je však rastúci (s kulmináciou v roku 2014, kedy podiel poškodenia stromov v stupňoch 2-4 predstavoval až 49,1 %), čo je hlavne v dôsledku zhoršovania stavu listnatých drevín.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k zlepšeniu zdravotného stavu lesov (zo 40,4 % poškodených stromov v stupni 2-4 v roku 2020 na 37,9 % v roku 2021).
Stav (2021)		Zdravotný stav lesov Slovenska možno stále považovať za nepriaznivý, pričom je naďalej horší ako celoeurópsky priemer.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030	-	Envirostratégia 2030 explicitne nedefinuje ciele pre tento indikátor, jeho stav však ovplyvňuje udržateľné hospodárenie v lesoch, vrátane ich diverzity.

Racionálne využívanie horninového prostredia

Ťažba nerastných surovín a jej vplyv na životné prostredie (podrobnejšie hodnotenie od str. 89)

Zmena od roku 2005		U väčšiny ťažených surovín objem ťažby nedosiahol stav z roku 2005 (pokles ťažby hnedého uhlia o 57 %, magnezitu o 50 %, rúd o 92 %), čo z hľadiska využívania prírodných zdrojov a vplyvov na životné prostredie spojených s ťažbou možno hodnotiť pozitívne.
Posledná medziročná zmena		Došlo k nárastu dobývania surovín na povrchu o 18,2 % i v podzemí o 4,4 %.
Stav (2021)		Podiel ťažby nerastných surovín na ich zásobách napriek medziročnému nárastu neindikuje problém s ich vyčerpatelnosťou. Znižovanie objemu ťažby vrátane implementácie zákona o nakladaní s ťažobným odpadom, sa priamo prejavilo na znižovaní negatívnych vplyvov ťažby na životné prostredie. Vo väzbe na stupňujúce sa negatívne dôsledky zmeny klímy (prívalové dažde, vyvolaná nestabilita podložia a podobne) zvýšenie pozornosti vyžadujú hlavne uzavreté a opustené úložiská odpadov z ťažobného priemyslu.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Vývoj ťažby nerastných surovín a implementácia opatrení v oblasti nakladania s ťažobným odpadom indikuje predpoklad splnenia cieľa do roku 2030 – minimalizovať dopad ťažby nerastných surovín na životné prostredie.

Environmentálne záťaž

Posledná medziročná zmena		V roku 2021 pokračovali práce na prieskume lokalít pravdepodobných environmentálnych záťaž. Lokality, na ktorých bolo zdokumentované znečistenie, boli preradené medzi environmentálne záťaž. Ich počet stúpol oproti roku 2020 o 21. Ide však o potvrdenie znečistenia, ktoré vzniklo pred rokom 2007 (znečistenie po tomto roku sa posudzuje režimom environmentálnej škody v zmysle zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov).
Stav (2021)		Evidovaných bolo 331 potvrdených environmentálnych záťaž, z toho 148 s vysokou prioritou riešenia. Z nich na 34 lokalitách prebiehala v roku 2021 sanácia.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Splnenie cieľa vyvinúť úsilie na odstránenie environmentálnych záťaž s najvyššou prioritou riešenia je ohrozené vzhľadom na zložitosť procesu riešenia environmentálnych záťaž, ako aj obmedzené finančné zdroje.

Zmena klímy a ochrana ovzdušia

Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov

Emisie skleníkových plynov (podrobnejšie hodnotenie od str. 97)

Zmena od roku 2005		Množstvo emisií skleníkových plynov od roku 2005 pokleslo o 27,3 %, čo predstavuje pozitívny trend.
Posledná medziročná zmena		Emisie skleníkových plynov medziročne v porovnaní rokov 2019 a 2020 poklesli o 7 % a z krátkodobého hľadiska vykazujú pomerne stabilný vývoj.
Stav (2020)		SR plní záväzky vyplývajúce z príslušných medzinárodných dohovorov týkajúcich sa emisií skleníkových plynov do ovzdušia.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľ znížiť emisie skleníkových plynov v sektoroch ETS o 43 % a v sektoroch mimo ETS do roku 2030 o 20 % v porovnaní s rokom 2005 bude podľa súčasného trendu s podporou implementácie prijatých opatrení pravdepodobne dosiahnutý.

Priemerná ročná teplota (podrobnejšie hodnotenie od str. 97)

Zmena od roku 2005		Priemerná ročná teplota sa od roku 2005 výrazne zvýšila, zároveň sa výrazne prejavovali negatívne prejavy zmeny klímy (výrazná premenlivosť počasia, nadpriemerná ročná teplota, extrémne lokálne zrážky).
Posledná medziročná zmena		Aj medziročne bolo zaznamenané zvýšenie priemernej ročnej teploty.
Stav (2021)		Rok 2021 bol nadnormálne teplý.

Ochrana pred následkami povodní

Ochrana pred následkami povodní (podrobnejšie hodnotenie od str. 104)

Zmena od roku 2005		Celkové výdavky a škody spôsobené povodňami zaznamenali v porovnaní rokov 2005 a 2021 pokles o 41,3 %. Počet osôb zasiahnutých povodňami do roku 2021 predstavoval viac ako 80 tisíc, usmrtených bolo 7 osôb.
Posledná medziročná zmena		Napriek medziročnému nárastu výšky škôd spôsobených povodňami o 2,85 mil. eur a výdavkov súvisiacich s povodňovými záchrannými prácami o 1,35 mil. eur, počet obyvateľov postihnutých povodňami poklesol o 85 osôb. Výdavky na zabezpečovacie práce klesli o 0,34 mil. eur.
Stav (2021)		Celkové výdavky a škody spôsobené povodňami boli vyčíslené na 16,98 mil. eur, z toho škody dosiahli hodnotu 8,83 mil. eur, usmrtená bola jedna osoba.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Realizáciou protipovodňových opatrení v dlhodobom horizonte klesli výdavky na povodňové a záchranné práce ako aj škody spôsobené povodňami, aj keď v posledných 2 rokoch bol zaznamenaný mierny nárast. Problematické sú hlavne povodne spojené s privalovými dažďami. Potrebne je dôsledné uplatňovanie prijatých opatrení ako aj prijatie ďalších opatrení v súlade s pripravovanými novými plánmi manažmentu povodňového rizika.

Riešenie sucha a nedostatku vody

Sucho v krajine (podrobnejšie hodnotenie od str. 108)

Zmena od roku 2005		Výsledky monitoringu sucha na základe indexov PDSI (Palmerovho indexu závažnosti sucha) a SPEI (Zrážkový a evapotranspiračný index) poukazujú, že suché podmienky sa vyskytujú čoraz častejšie a trvajú dlhšiu dobu. Extrémne suché podmienky sa vyskytli už aj na severe SR.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročná zmena sa týka len časových a regionálnych rozdielov v prejavoch sucha. V obidvoch posledných sledovaných rokoch boli zaznamenané suché až extrémne suché podmienky v krajine.
Stav (2021)		Výraznejšie sucho v roku 2021 bolo hlavne v mesiacoch jún a júl a potom v mesiaci október.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Nakoľko jednou z hlavných príčin nárastu suchých podmienok v krajine je rastúci trend potenciálneho výparu z pôdy spôsobený stúpajúcou teplotou vzduchu, predpokladá sa, že realizácia opatrení zameraných na zvýšenie vodnej retenčnej kapacity pôdy, zníženie vodnej erózie a zadržiavanie vody v krajine prispeje k dosiahnutiu cieľa pre rok 2030 – zmiernenie dôsledkov sucha na krajinu, ktoré však nebude možné celkom eliminovať.

Využívanie vôd z pohľadu zachovania vodných zdrojov (podrobnejšie hodnotenie od str. 118)

Zmena od roku 2005		Odbery povrchovej vody poklesli v porovnaní rokov 2005 a 2021 o 54,3 % a podzemnej vody o 8,4 %. Index využívania vody plus (WEI+) dosiahol hodnotu 0,39 %.
Posledná medzoročná zmena		Zaznamenaný bol mierny nárast odberov podzemnej vody o 2,78 % a odberov povrchovej vody o 1,1 %.
Stav (2021)		Percento celkových odberov z odtoku z územia SR dosiahol 5,18 % a podiel využívaných podzemných vôd z celkových dokumentovaných využiteľných množstiev podzemných vôd dosiahol 13,8 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Efektívne využívanie vodných zdrojov bude závisieť od vývoja množstva odberov povrchových a podzemných a od vývoja množstva disponibilných vodných zdrojov. SR v súčasnosti disponuje relatívne dostatočnými vodnými zdrojmi. Realizáciou opatrení na adaptáciu na zmenu klímy, zadržiavaním vody v krajine a znižovaním nárokov na vodu zefektívňovaním výrobných procesov, budú vytvorené ďalšie predpoklady, aby bol tento stav zachovaný.

Čisté ovzdušie

Emisie znečisťujúcich látok (podrobnejšie hodnotenie od str. 120)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 do roku 2020 emisie znečisťujúcich látok poklesli. Emisie SO ₂ poklesli o 84,5 %, NO _x o 47,2 %, CO o 49,2 %, PM ₁₀ o 46,7 %, PM _{2,5} o 51,7 %, NH ₃ o 36,5 % a NMVOC o 18,1 %.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo k poklesu emisií väčšiny sledovaných znečisťujúcich látok - emisie SO ₂ poklesli o 15,2 %, NO _x o 4,8 %, CO o 1,3 %, PM _{2,5} o 1,3 %, NH ₃ o 3,2 % a NMVOC o 11,5 %. Výnimkou boli PM ₁₀ , ktoré zaznamenali len veľmi mierny nárast o 0,5 %.
Stav (2020)		SR plní záväzky vyplývajúce z príslušných medzinárodných záväzkov vzťahujúcich sa k emisiám znečisťujúcich látok.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Súčasný trend znižovania emisií znečisťujúcich látok podporený implementáciou prijatých strategických dokumentov indikuje, že SR sa blíži k splneniu stanovených cieľov, resp. u niektorých znečisťujúcich látok ich plní už aj v súčasnosti.

Kvalita ovzdušia (podrobnejšie hodnotenie od str. 131)

Zmena od roku 2005		Zaznamenaný bol pozitívny trend vo vývoji kvality ovzdušia aj napriek jeho mierne kolísavému priebehu.
Posledná medziročná zmena		Oproti predchádzajúcemu roku bolo zaznamenané zvýšenie počtu prekročení limitných a cieľových hodnôt.
Stav (2021)		Stále sú zaznamenávané prekročenia povolených hodnôt vo väzbe na ochranu ľudského zdravia pre PM ₁₀ (3), PM _{2,5} (2), BaP (7) a prízemný ozón (2) a tiež prekročenia povolených hodnôt pre prízemný ozón pre ochranu vegetácie a lesov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Napriek pozitívnemu trendu vo vývoji emisii znečisťujúcich látok a predpokladu splnenia stanovených cieľov ich zníženia pravdepodobne nebude dosiahnutý cieľ, aby znečistenie ovzdušia nemalo významné nepriaznivé vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie.

Zelené hospodárstvo

Smerom k obehovému hospodárstvu

Produktivita zdrojov (podrobnejšie hodnotenie od str. 153)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 došlo k nárastu produktivity zdrojov o 78,4 %.
Posledná medziročná zmena		V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k poklesu produktivity zdrojov o 1 %.
Stav (2020)		Aj napriek zaznamenanému dlhodobjšiemu rastu pretrvávajú nízka produktivita zdrojov v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ.

Obehové (recyklované) materiály (podrobnejšie hodnotenie od str. 154)

Zmena od roku 2010		Od roku 2010 došlo k nárastu miery využívania obehových materiálov o viac ako 5 percentuálnych bodov.
Posledná medziročná zmena		Miera využívania obehových materiálov sa medziročne výrazne zvýšila - v roku 2020 tak dosiahla 10,5 %.
Stav (2020)		Miera využívania obehových materiálov zostáva pod priemerom EÚ (11,8 % v roku 2020).
Prognóza plnenia cieľov		Na dosiahnutie nezáväzného cieľa do roku 2030, ktorý stanovila EÚ (zdvojnásobiť mieru využívania obehových materiálov v porovnaní s rokom 2020) potrebuje SR dosiahnuť za 10 rokov nárast o 100 % (10,5 percentuálneho bodu), čo by sa v prípade udržania medziročného rastu zaznamenaného medzi rokmi 2019 a 2020 mohlo podať naplniť. Vzhľadom na dlhodobú stagnáciu medzi rokmi 2010 – 2019 je potrebné postup každoročne vyhodnocovať.

Ekoinovačný index (podrobnejšie hodnotenie od str. 154)

Zmena od roku 2012		Od roku 2012 sa SR v rebríčku prepadla z 19. na 21. miesto (z celkovo 27 členských štátov EÚ).
Posledná medziročná zmena		SR zostala v rebríčku na 21. mieste (z celkovo 27 členských štátov EÚ).
Stav (2021)		SR sa dlhodobo umiestňuje v spodných priečkach rebríčka a je zaradené medzi tzv. dobiehajúce krajiny.

Nakladanie s komunálnymi odpadmi (podrobnejšie hodnotenie od str. 158)

Zmena od roku 2005		Došlo k výraznému poklesu množstva vyprodukovaných komunálnych odpadov ukladaných na skládku (o takmer 39 percentuálnych bodov). Miera recyklácie komunálnych odpadov výrazne vzrástla (o približne 50 percentuálnych bodov).
Posledná medziročná zmena		Podiel skládkovaných komunálnych odpadov medziročne klesol o 4,4 percentuálneho bodu. Miera recyklácie komunálnych odpadov vzrástla o 3,5 percentuálneho bodu.
Stav (2021)		Pretrváva vysoký podiel skládkovania komunálnych odpadov (40,1 %). Recyklácia komunálnych odpadov dosiahla v roku 2021 úroveň 50,1 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľom v oblasti komunálneho odpadu je znížiť mieru jeho skládkovania na menej ako 25 % z celkového množstva komunálneho odpadu do roku 2035. Na dosiahnutie cieľa je potrebné urýchliť odklon komunálnych odpadov od ich skládkovania. Ďalším cieľom v tejto oblasti je zvýšiť mieru recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie na 60 % do roku 2030. Na dosiahnutie cieľa je potrebné, aby miera recyklácie komunálnych odpadov aj naďalej rástla.

Odpady z obalov (podrobnejšie hodnotenie od str. 165)

Zmena od roku 2005		Miera recyklácie odpadov z obalov od roku 2005 rastie. Kým v roku 2005 bola miera recyklácie pri sledovaných odpadoch z obalov 45,21 %, v roku 2020 to bolo 70,8 %.
Posledná medziročná zmena		Miera recyklácie všetkých odpadov z obalov vzrástla medziročne zo 67,55 % na 70,8 %.
Stav (2020)		Minimálne stanovené ciele recyklácie do roku 2025 sú u všetkých odpadoch z obalov plnené už v súčasnosti.

Zelené verejné obstarávanie (GPP) (podrobnejšie hodnotenie od str. 170)

Zmena od roku 2007		Trend uplatňovania GPP je od roku 2007 kolísavý, z dlhodobejšieho hľadiska s nepriaznivým vývojom napriek nárastu v posledných rokoch.
Posledná medziročná zmena		Zaznamenaný bol pokles v prípade podielu počtu zákaziek GPP na celkovom počte (pokles o 9,6 percentuálneho bodu), avšak v prípade podielu zákaziek GPP vo väzbe na hodnotu zákaziek bol zaznamenaný nárast o 6,25 percentuálneho bodu.
Stav (2021)		Úroveň GPP je stále nízka, hodnotenie vychádzalo z prieskumu, do ktorého sa zapojila menej ako pätina dotknutých verejných inštitúcií. V roku 2021 bola dosiahnutá úroveň podielu zákaziek GPP na celkovom počte 5,14 % a podielu zákaziek GPP na celkovej hodnote zákaziek 17,7 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľom je, aby do roku 2030 Slovensko zeleným verejným obstarávaním zabezpečovalo aspoň 70 % celkovej hodnoty verejného obstarávania a aspoň 70 % z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní. Na dosiahnutie cieľa je potrebné, aby Slovensko výrazne zvýšilo podiel GPP z celkovej hodnoty verejného obstarávania a z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní, inak hrozí, že Slovensko nespĺni stanovený cieľ.

Ekonomická a zároveň ekologická energia

Energetická efektívnosť vyjadrená vo forme primárnej energetickej spotreby (PES) (podrobnejšie hodnotenie od str. 177)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 bol zaznamenaný 12,8 % pokles primárnej energetickej spotreby.
Posledná medzročná zmena		Medzročne došlo k výraznému 5,1 % poklesu primárnej energetickej spotreby.
Stav (2020)		Národný cieľ energetickej efektívnosti pre rok 2020 v primárnej energetickej spotrebe, neprekročiť úroveň 16,2 Mtoe, bol splnený.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Dosiahnutie cieľa 30,3 % pre energetickú efektívnosť (v podobe 30,32 % zníženia PES) je podmienené dôslednou implementáciou všetkých prijatých opatrení uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030.

Energetická efektívnosť vyjadrená vo forme konečnej energetickej spotreby (KES) (podrobnejšie hodnotenie od str. 177)

Zmena od roku 2005		Došlo k 10,3 % poklesu konečnej energetickej spotreby.
Posledná medzročná zmena		Vplyv pandémie COVID-19 sa odrazil na výraznom 7,1 % medzročnom poklese konečnej energetickej spotreby.
Stav (2020)		Pôvodný cieľ energetickej efektívnosti pre rok 2020 v konečnej energetickej spotrebe, kedy by KES nemala prekročiť úroveň 10,38 Mtoe bol dosiahnutý. Revidovaný cieľ (9,243 Mtoe) sa splniť nepodarilo.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Dosiahnutie cieľa 30,3 % pre energetickú efektívnosť (v podobe 30,32 % zníženia KES) je podmienené dôslednou implementáciou všetkých prijatých opatrení uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030.

Obnoviteľné zdroje energie (OZE) (podrobnejšie hodnotenie od str. 180)

Zmena od roku 2005		Došlo k nárastu podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe zo 6,4 % v roku 2005 na 17,3 % v roku 2020.
Posledná medzročná zmena		Dosiahnutý bol minimálny medzročný nárast podielu OZE (nárast o 0,4 percentuálneho bodu).
Stav (2020)		SR splnila svoj záväzný cieľ pre podiel energie z OZE v roku 2020 (14 %).
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Dosiahnutie cieľa 19,2 % zvýšenia podielu OZE bude podmienené dôslednou implementáciou všetkých prijatých opatrení uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030. Prioritou bude využívanie OZE najmä v doprave a na výrobu tepla a chladu.

Emisie skleníkových plynov z energetiky (podrobnejšie hodnotenie od str. 181)

Zmena od roku 2005		V období od roku 2005 do roku 2020 došlo k poklesu emisií skleníkových plynov z energetiky o 38,5 %.
Posledná medzročná zmena		V roku 2020 pokračoval pozitívny trend poklesu emisií skleníkových plynov z energetiky (pokles o 6,3 %).
Stav (2020)		Emisie skleníkových plynov z energetiky boli v roku 2020 jedny z najnižších od roku 1990.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Pokles emisií skleníkových plynov z energetiky za predpokladu prijatia a aplikovania cielených politik, opatrení a investícií by mal viesť k poklesu celkových emisií skleníkových plynov v SR a tým prispieť k dosiahnutia EÚ cieľov zníženia emisií skleníkových plynov.

Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie

Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia (podrobnejšie hodnotenie od str. 183)

Zmena od roku 2005		Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia stúpili od roku 2005 do roku 2021 o 60,6 %.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k nárastu nákladov podnikov a obcí na ochranu životného prostredia o 16,2 %.
Stav (2021)		V roku 2021 podniky a obce v oblasti nákladov na ochranu životného prostredia zmenili svoj vývoj a narozdiel od predchádzajúceho roka medziročne vzrástli.

Dane s environmentálnym aspektom (podrobnejšie hodnotenie od str. 202)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 došlo k nárastu celkového finančného objemu daní s environmentálnym aspektom o 152,1 %.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k nárastu celkového finančného objemu daní s environmentálnym aspektom o 8,7 %.
Stav (2021)		Výška environmentálnych daní v prepočte ako podiel na HDP dosiahla v roku 2021 2,41 %.

Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Envirostratégia 2030 explicitne nedefinuje ciele pre tento indikátor. Uvádza však možnosť rozširovania environmentálnych daní v jednotlivých oblastiach. Na ich základe budú vybrané opatrenia uplatnené tak, aby sa ich celkový podiel zvýšil. Envirostratégia 2030 tiež odporúča zväziť zavedenie fiškálne neutrálnej environmentálnej daňovej reformy vrátane celkovej daňoodvodovej reformy. Daňová záťaž má byť presunutá na environmentálne škodlivé činnosti.
--	---	--